

nr. 2 juni 2007

Interne Nieuwsbrief Alcoholmatiging jeugd regio IJsselland

alcohol & alcohol jeugd & jeugd

Integrale, brede, meerjarige en concrete aanpak alcoholmatiging jeugd

VNG bestuurdersdag in het teken van Alcohol en Jeugd

De nieuwsbrief Alcoholmatiging Jeugd IJsselland is een uitgave van het project Alcoholmatiging jeugd en bestemd voor de leden van de projectgroep en de werkgroepen Thuis, Vrije Tijd, Onderwijs en Handhaving, wet- en regelgeving. In overleg met de redactie kan de nieuwsbrief aan derden worden verstrekt.

Deelnemende organisaties projectgroep alcoholmatiging jeugd regio IJsselland
Provincie Overijssel | Stichting Cad politie IJsselland | GGD IJssel-Vecht
Gemeenten: Deventer, Dalfsen, Hardenberg, Hattem, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte,, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle.

Op 14 mei troffen ruim 150 burgemeesters en wethouders uit Overijssel elkaar in Hengelo. Het thema voor de VNG bestuurdersdag/jaarvergadering was dit maal: 'Jeugd en alcohol'. De bestuurders pleitten voor een regionale aanpak en samenwerking. "Alleen als de gemeenten gezamenlijk met de problemen aan de slag gaan, is er kans op succes", aldus de eensgezinde bestuurders.

Piet Deelman, korpschef in zijn inleiding: "Ik vraag vooral aandacht voor de jongste groep drinkers. Illustratief voor het probleem van alcoholgebruik onder kinderen is het voorbeeld dat het afscheidsfeest van groep 8 van een basisschool bijna niet was doorgegaan omdat geen alcohol geschonken mocht worden. Ik wil wijzen op het belang van draagvlak bij de bevolking voor anti-alcoholmaatregelen. Het vraagt bestuurlijke lef om tegen de gangbare mening 'alcohol is gezellig en hoort erbij', op te boksen." Wat Piet Deelman betreft zijn korte-termijn-maatregelen vooral gericht op de veiligheid: aanpakken en doorpakken en hebben de lange termijn doelen betrekking op het tegengaan van gezondheidsschade.

Ruud Rutten, directeur TACTUS: "Ik wil de aandacht vooral vestigen op de schadelijke effecten van het alcoholgebruik op jonge leeftijd. Veel ouders weten niet wat alcohol doet met de hersenen van hun kroost. Ook onderschatten ouders de hoeveelheid alcohol die hun kinderen op een avond nuttigen: 'die kinderen van mij drinken niet zo veel' gaat helaas meestal niet op."

Wim van Dalen, directeur Stichting Alcoholpreventie zoomde in op wat wel en niet effectief is in de aanpak: "Vaak wordt nog traditioneel gekozen voor voorlichting, maar we weten inmiddels dat voorlichting alleen niet helpt. Voorlichting is alleen effectief als het ingebed is in een pakketje van maatregelen waarbij handhaving een belangrijke plaats inneemt." Hij raadde gemeenten aan niet te lang te blijven hangen in werkgroepen, plannen en onderzoek maar 'gewoon doen'.

Na de inleidingen was er ruimte voor discussie waar gretig gebruik van werd gemaakt. Veel bestuurders toonden zich gedreven om aan de slag te gaan. Als knelpunten werden genoemd: hoe krijg je de gemeenteraad mee met wellicht niet populaire maatregelen, zoals het reguleren van de alcoholconsumptie op dorps- wijk, en buurtfeesten of in sportkantine. Ook het vraagstuk van 'keten en hokken' is besproken: hoe houd je de 'goede' keet, die een sociale functie heeft in stand en treed je op tegen keten waarin te veel gedronken wordt.

1
inhoud >>

1 VNG bestuursdag | 2 Voortgang Werkgroepen: Werkgroep Thuis & Werkgroep Vrije Tijd | 3 Werkgroep Onderwijs & Werkgroep Handhaving | 4 Werkgroep Communicatie, Bezoek Minister Guusje ter Horst, Meer dan een bierdje | 5 Planning project

Voortgang werkgroepen

wethouder Peter van der Terp
gemeente Steenwijkerland

Leefgebied Thuis

Als kinderen opgroeien in een gezin met een verleden van alcoholverslaving is de kans groter dat zij later ook alcoholverslavingen zullen hebben.

Bron: determinantenanalyse alcoholgebruik,
maart 2007

Leefgebied Vrije tijd

Jongeren die omgaan met leeftijdsgenoten die problematisch alcoholgebruik vertonen lopen zelf meer risico dezelfde problemen vertonen.

Bron: determinantenanalyse alcoholgebruik,
maart 2007

Werkgroep Thuis samen met ouders in volle vaart van start

De werkgroep Thuis is inmiddels voortvarend begonnen. De trekker van deze werkgroep is wethouder Peter van der Terp van de gemeente Steenwijkerland: "De tijd is rijp om gezamenlijk aandacht aan alcoholgebruik onder jongeren te besteden. Het is erg positief dat de projectgroep Alcoholmatiging en Jeugd in deze regio wordt opgepakt. Een regionale aanpak geeft goed het urgentiebesef voor het onderwerp "alcoholmatiging" weer.

Van der Terp is duidelijk over de rol van de werkgroep Thuis bij de aanpak van alcoholgebruik van matiging van jongeren: "De basis van het overmatig drinken op jonge leeftijd ligt vooral bij de thuissituatie van de jongeren. Bij de opvoeding geven ouders hun kinderen normen en waarden mee. We moeten ouders er van overtuigen dat zij zich zorgen maken over het drankgebruik van hun kinderen. De directe omgeving van het gezin kan hierbij helpen. Ik besef me dat dit een lastig onderdeel is. Maar juist hierin zit ook de uitdaging."

Voor de werkgroep is contact het sleutelwoord. Om het alcoholgebruik onder jongeren te verminderen wil de werkgroep 'Thuis' met vernieuwende ideeën komen om echt met ouders in contact komen. Dit gaat verder dan de standaardmethodes van algemene voorlichting want dat stadium is volgens van der Terp gepasseerd. Het 'eerste contact' is gelegd. In de werkgroep is een afvaardiging van ouders opgenomen, zowel ouders die deelnemen op persoonlijke titel en vertegenwoordigers van ouderraden in het voortgezet onderwijs.

Van der Terp verwacht ook een belangrijke bijdrage van organisaties. "Veel organisatie spelen een rol in de leefwereld van jongeren en kunnen vanuit die ervaring meedenken over oplossingen. Ik verwacht dat organisaties zo geïnspireerd raken dat zij graag invulling willen geven aan het terugdringen van dit maatschappelijk probleem."

De wethouder doet tot slot een dringende oproep: "Gemeenten moeten oog hebben voor maatschappelijke problemen zoals het alcoholgebruik onder jongeren. Dit betekent echter niet dat de gemeente probleemeigenaar is. Gemeenten moeten vanuit hun rol als regisseur, samen met betrokken organisaties, mensen faciliteren om zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor hun problemen."

Deelnemers werkgroep Thuis

TACTUS/stichting Cad | ouders | politie IJsselland | ouderraad Rijksscholengemeenschap G. Tromp Meesters Steenwijk | ouderraad Christelijke Scholengemeenschap Eekeringe Steenwijk | Timpaan Welzijn Overijssel | GGD IJssel-Vecht | Algemeen Maatschappelijk Werk Oude en Nieuwe Land | gemeente Steenwijkerland

De werkgroep Vrije Tijd is op schema

De werkgroep Vrije Tijd heeft twintig interventies beschreven die in clusters zijn ondergebracht. Deze clusters zijn onder andere: Keten en Hokken, Jeugd en Dronkenschap, Jeugd en Buurt. De meeste interventies vallen onder één van de categorieën: Voorlichting, Voorzieningen of Voorschriften. Zo ontstaat een interventiemix.

De werkgroep is op schema; de slotbijeenkomst van de werkgroep was op 9 mei. De werkgroep heeft samen met wethouder Jan Wieten inmiddels bepaald welk interventiepakket wordt aangeboden aan de projectgroep, het bestuurlijk overleg en vervolgens aan de deelnemers van de conferentie op 28 juni.

Voortgang werkgroepen

Leefgebied Onderwijs

Slechte schoolresultaten vanaf de laatste jaren van de basisschool wijzen op een verhoogde kans op alcoholgebruik.

Bron: determinantenanalyse alcoholgebruik, maart 2007

De verkoop en het schenken van alcohol is geregeld in de Drank- en Horecawet

- Alcohol om naar huis te nemen mag alleen verkocht worden in levensmiddelenwinkels, slijterijen en snackbars. Tankstations mogen geen alcohol verkopen.
- Alcoholische dranken die minder dan 15% alcohol bevatten mogen verkocht worden aan iedereen die 16 jaar en ouder.
- Sterke dranken met 15% of meer alcohol mogen alleen verkocht worden aan mensen van 18 jaar en ouder. Deze dranken zijn alleen verkrijgbaar in de horeca en bij de slijter.
- De verkoper is verplicht om bij twijfel naar ene leeftijdsbewijs te vragen.

Werkgroep Onderwijs toetst projecten, methodes en lesmateriaal

De werkgroep Onderwijs heeft in de tweede bijeenkomst gekeken naar interventies gericht op het Basisonderwijs en heeft criteria voor een goed onderwijsaanbod vastgesteld. Een goed aanbod voldoet volgens de werkgroep aan de volgende criteria:

- De drie V's: Voorlichting, Voorzieningen en Voorschriften moeten er in opgenomen zijn,
- de gehele keten van preventie tot zorg moet gedekt zijn,
- de oudercomponent met name in het basisonderwijs is belangrijk,
- er is aandacht voor groepsdruk,
- de aanpak is projectmatig, dus geen eenmalige interventie,
- deskundigheidsbevordering van leerkrachten is opgenomen in het programma.

De werkgroep heeft op basis van deze criteria een aantal projecten en lesmaterialen van het Basisonderwijs besproken. Ook is gekeken naar methodes voor sociale vaardigheden en weerbaarheidprogramma's om het alcoholgebruik onder jongeren te matigen.

De werkgroep beveelt het onderwijs tijdens de conferentie van 28 juni meerdere goede programma's aan, zodat het onderwijs zelf kan kiezen welk programma het beste aansluit bij de schoolsituatie.

Werkgroep Handhaving, wet en –regelgeving komt tot zeven goede instrumenten

De werkgroep heeft uiteindelijk zeven instrumenten op een rijtje gezet om het alcoholgebruik door jongeren te ontmoedigen. Het betreft hier bestaande en innovatieve middelen en instrumenten.

Belangrijkste conclusie van de werkgroep is dat vooral de handhaving met kracht dient te worden uitgevoerd. Hiervoor wil de werkgroep de capaciteit bij de Voedsel- en Warenautoriteit in de regio IJsselland vergroten en gericht inzetten. Gericht inzetten kan door een slimme koppeling van de capaciteit van de VWA met de politie en een betere informatie-uitwisseling tussen gemeente, politie en VWA over risicoplaatsen en -tijden. Ook kan de politie soms zelf controles uitvoeren.

Naast de inzet van handhaving heeft de werkgroep de mogelijkheden in beeld gebracht om aanvullende alcoholmatigingsbepalingen en -voorschriften op te nemen in plaatselijke verordeningen of bij de vergunningverlening.

Een van de aanbevelingen van de werkgroep is het gebruik van de Halt-afdoeningen bij openbare dronkenschap van jongeren. Het project 'meer dan een biertje' zoals dat inmiddels in Deventer wordt uitgevoerd is hiervan een goed voorbeeld. Meer hierover verder in deze nieuwsbrief.

De werkgroep beveelt ook aan het onderzoek naar de verkrijgbaarheid van alcohol door de Universiteit Twente en STAP. Met onder andere de inzet van een mystery guest wordt onderzocht in hoeverre jongeren wel alcohol kunnen kopen, terwijl ze dat volgens de wetgeving niet mogen.

Meer over alle zeven instrumenten tijdens de conferenties van 28 juni.

Communicatie

Veel partijen zijn betrokken bij het project Alcoholmatiging en Jeugd IJsselland. De werkgroep Communicatie heeft de taak om alle betrokkenen te informeren over de voortgang en de resultaten van het project, maar ook in brede zin bekendheid te geven aan de aanpak om het alcoholgebruik onder jongeren te verminderen en te ontmoedigen.

Vooraankondiging

De conferentie Alcoholmatiging en Jeugd regio IJsselland vindt plaats op 28 juni 2007 in Steenwijk. Tijdens deze bijeenkomst wordt een gezamenlijke, meerjarige, programmatische en concrete aanpak gepresenteerd om het alcoholgebruik van jongeren in de regio IJsselland te verminderen.

Werkgroep Communicatie houdt u op de hoogte

Met de digitale nieuwsbrief wordt de lezer 'bijgepraat' over de stand van zaken van het project, de voortgang van de werkgroepen en landelijke en regionale nieuwtjes. Met onderzoeksfeiten, verwijzingsadressen, publicaties en dergelijke informeert de nieuwsbrief in meer algemene zin over het alcoholgebruik, de schadelijke gevolgen en de aanpak van het probleem.

De werkgroep is gestart met de voorbereidingen van de conferentie 'Minder drank, meer scoren' op 28 juni a.s.

De werkgroep presenteert tijdens de conferentie het logo dat voor het project ontworpen is. De deelnemers aan het project gaan dit logo de komende jaren gebruiken in al hun uitingen rond alcoholmatiging. Een aantal communicatiemiddelen biedt de werkgroep aan, die gebruikt kunnen worden door de deelnemende gemeentes en organisaties.

Uitgangspunt bij de ontwikkeling van het logo en de communicatiemiddelen is dat deze aansluiten bij de belevingswereld van de verschillende doelgroepen: jongeren in de leeftijd van 10 tot 24 jaar; de ouders (thuis), scholen (onderwijs), sportverenigingen, winkeliers en horeca (vrije tijd) en de burgers in de betrokken gemeenten. Om het project en de aanpak onder een breed publiek bekend te maken zoekt de werkgroep contact met de media zoals radio en tv en publiceert zij in bijvoorbeeld dagbladen.

Deelnemers werkgroep Communicatie

Renate den Heijer, GGD IJssel-Vecht | Dyane Nijhof, stichting Cad | Karin Derksen en Tanja de Graaf van de Gemeente Zwolle.

Minister Guusje ter Horst op werkbezoek bij politie IJsselland

Op maandag 7 mei bracht minister ter Horst van het ministerie van Binnenlandse Zaken een werkbezoek aan het korps IJsselland. De minister liet zich informeren over het alcoholgebruik door jongeren en wat dat voor gevolgen heeft zoals geweld op straat, vernieling, vandalisme en overlast.

Na ontvangst door korpschef Pieter-Jaap Aalbersberg heeft de minister in een drietal rondetafelgesprekken met verschillende 'veldwerkers' gesproken over het alcoholgebruik door jongeren en wat er aan het probleem gedaan kan worden.

De gesprekken gingen over de thema's: 'gemeente als regisseur bij alcoholmatiging jeugd', 'onderwijs' en 'grenzen stellen en handhaven'. Aan tafel zaten onder andere medewerkers van de stichting Cad, mentoren uit het voortgezet onderwijs, de coördinator van het Haltbureau, een wijkagent en vertegenwoordigers van de gemeenten.

De minister gaf in haar reactie aan nog meer overtuigd te zijn van de noodzaak om het alcoholgebruik onder jongeren een halt toe te roepen.

Na de rondetafelgesprekken is door de korpsbeheerder, burgemeester Henk Jan Meijer een overeenkomst met de minister getekend. In de overeenkomst, die gesloten wordt tussen de elf gemeenten van de regio IJsselland en het ministerie, staan afspraken om elkaar te ondersteunen bij de aanpak van dit probleem. De belofte is gedaan dat het ministerie expertise inzet en IJsselland zal trachten de overlast de komende twee jaar te verminderen met vijf procent.

52% van de 15 jarige drinkende jongens drinkt op een weekenddag tenminste 5 glazen per keer.

In 1996 had 37% van de ouders een tolerante houding tegenover het alcoholgebruik van jongeren, in 2003 50%.

Bron: NIGZ en Trimbos-instituut

Adressen

Stichting alcoholpreventie www.stap.nl

Nederlands Instituut voor
Gezondheidsbevordering
voorlichting voor ouders www.nigz.nl
en www.alcoholinfo.nl

Online hulp voor probleemdrinkers
www.alcoholdebaas.nl

De site voor jongeren over
alcohol) www.dekaterkomtlaten.nl

Voor kinderen van ouders met een
alcoholprobleem www.drankjewel.nl

Wat u drinkt, test u zelf voor 18+
www.drinktest.nl

Project 'Meer dan een biertje' gepresenteerd in Deventer

De politie wordt steeds vaker geconfronteerd met jongeren onder de 16 jaar die meer dan één biertje op hebben, 's avonds laat over straat zwalken en overlast veroorzaken of delicten plegen. Zoals de heer Lute Nieuwerth, districtchef politie IJsselland Zuid het kernachtig uitdrukte: "Die horen in de late uurtjes niet op straat en zeker niet dronken! Het ouderlijk gezag schiet zwaar te kort. Vanuit ons verantwoordelijkheidsgevoel treden we daarom op".

Op 1 mei 2007 is in Deventer het project "Meer dan een biertje" van start gegaan. Op de persconferentie op 26 april presenteerden de heer James van Lidde de Jeude, burgemeester van Deventer, de heer Lute Nieuwerth districtschef van politie, de heer Hans Laskewitz, coördinator van het Halt-bureau IJsselland en de heer Ruud Rutten, directeur van de Tactusgroep de plannen en de vernieuwde aanpak. Als jongeren van 12 tot 16 jaar onder invloed van drank een strafbaar feit plegen of voor overlast zorgen, pakt de politie ze op en worden ze thuis bij de ouders afgeleverd.

Ervaring leert dat een 'preek' op het moment van plegen van het feit geen zin heeft omdat de jongere dan meestal te dronken is om de informatie te kunnen verwerken. Ook ouders staan, meestal midden in de nacht en net wakker gebeld, niet te wachten op voorlichting over de schade van alcoholgebruik op zeer jonge leeftijd. De volgende dag neemt de politie contact op met de ouders en de jongere en vindt een verwijzing naar het Bureau Halt plaats. In een gesprek met een medewerker van het bureau Halt wordt gesproken over het alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen. De jongeren krijgen een cursus bij TACTUS aangeboden en de ouders ouderbijeenkomsten van TACTUS. Doel van de bijeenkomsten en de cursus is om ouders en jongeren te doordringen van het gevaar van alcoholgebruik. Deelname hieraan vindt plaats op basis van vrijwilligheid maar is niet vrijblijvend. Niet deelnemen betekent dat de jongere alsnog een boete of werkstraf wordt opgelegd.

Planning project

mei – juni 2007:

Werkgroepen leveren producten, activiteiten, maatregelen op.

28 juni 2007:

Conferentie met de presentaties van de resultaten van de werkgroepen.

juli 2007:

Concept regionaal alcoholmatigingsprogramma jeugd 2007-2010.

juli – september:

Gemeenten geven aan welke acties lokaal uitgevoerd worden.

oktober 2007:

Definitief Regionaal Alcoholmatigingsprogramma 2007 -2010.

Colofon

>>

Redactie:
werkgroep communicatie
p/a Lourina Poot
Postbus 611
8000 AP Zwolle

Fotografie: Lourina Poot,
Gemeente Steenwijkerland
Illustraties: NIGZ, stichting Cad
Vormgeving: Laurien Stam, Zwolle
Oplage: 150 stuks